

บทที่ 3

การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน

การทำกิจกรรมในครัวเรือนของผู้สูงอายุ โดยการเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน ถ้าพิจารณาตามแนวความคิดของ Merton ถือได้ว่าเป็นการทำหน้าที่อย่างหนึ่งที่เกิดจากการปรับตัว ซึ่งเรียกว่า หน้าที่ที่ปรากฏชัดแจ้ง เพราะเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน และคาดหวังผลที่เกิดขึ้น ในการวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนของผู้สูงอายุครั้งนี้ได้แบ่งเป็นผู้สูงอายุตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจ และไม่ได้ตัดสินใจ ส่วนนำเพศ อายุ การศึกษา การทำงาน สภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือน การเปิดรับสื่อมวลชน มาหาความสัมพันธ์ และนำตัวแปรอายุ การเป็นหัวหน้าครัวเรือน การเปิดรับสื่อมวลชน เขตที่อยู่อาศัย และการเป็นเจ้าของบ้าน มาเป็นตัวแปรควบคุม ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะทางประชากร

1.1 เพศ เพศเป็นลักษณะทางชีววิทยาโดยกำเนิดของบุคคล ข้อค้นพบจากเอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ผู้ชายจะเป็นผู้นำ เป็นหัวหน้าครัวเรือน และมีอำนาจในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ในขณะที่ผู้หญิงสามารถเป็นหัวหน้าครัวเรือนได้ก็ต่อเมื่อสามีสิ้นชีวิต หรือเลิกร้างกัน และบุตรยังอยู่ในวัยเยาว์ ผลการศึกษาปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

จากตารางที่ 7 แสดงว่าผู้สูงอายุกว่าครึ่ง (ร้อยละ 54.2) เป็นผู้ทำการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่ได้ตัดสินใจมีร้อยละ 45.8 โดยผู้สูงอายุที่ทำการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจนั้น ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุชายมากกว่าผู้สูงอายุหญิง คือร้อยละ 75.2 และร้อยละ 39.5 ตามลำดับ ในขณะที่ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ตัดสินใจเป็นผู้สูงอายุหญิงมากกว่าผู้สูงอายุชาย คือร้อยละ 60.5 และร้อยละ 24.8 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนดังกล่าวจะพบความแตกต่างในการตัดสินใจของผู้สูงอายุแต่ละเพศอย่างชัดเจน และมีนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มอายุจะมีความแตกต่างกันทั้งลักษณะนิสัยและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นอกจากนี้อายุยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถ และประสบการณ์ความรู้ ความคิดที่กว้างขวาง อาจนำมาใช้เพื่อการตัดสินใจที่ถูกต้อง อายุจึงน่าจะเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความแตกต่างเกี่ยวกับการตัดสินใจ ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงนำอายุมาเป็นตัวแปรควบคุม ดังตารางที่ 8 ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจ เมื่อถูกควบคุมด้วยอายุ พบว่า ในทุกกลุ่มอายุผู้สูงอายุชายมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุหญิง กล่าวคือ ในกลุ่มอายุ 60-64 ปี 65-74 ปี และ 75 ปีขึ้นไป สัดส่วนของผู้สูงอายุชายที่ทำการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีร้อยละ 82.8, 76 และ 61.5 เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนของผู้สูงอายุหญิงที่ทำการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจ ซึ่งมีร้อยละ 47.1, 39.2 และ 28.4 ตามลำดับ

การที่ผู้สูงอายุชายมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุหญิง อาจเป็นเพราะในอดีตผู้ชายเป็นผู้ปกครองคุ้มครองสังคมและครอบครัวให้พ้นจากภัยพิบัติต่างๆ และเป็นผู้รับผิดชอบหาเลี้ยงครอบครัว ผู้ชายจึงได้รับการยอมรับจากสังคมให้เป็นผู้นำ สืบทอดมาจนกระทั่งปัจจุบัน และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ สังคมไทยมีลักษณะการใช้อำนาจในครัวเรือนแบบบิดาเป็นใหญ่ (patriarchal authority) ผู้ชายจึงมีอำนาจบังคับบัญชาบุคคลอื่นในครัวเรือน และรวมถึงการมีอำนาจในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ในครัวเรือนด้วย ซึ่งเป็นค่านิยมทางสังคมที่ยอมรับกันโดยทั่วไป การที่ผู้สูงอายุชายตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุหญิง จึงเป็นการปฏิบัติตามวิถีทางที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมไทย ซึ่งเรียกว่าเป็นการยอมตามหรือลงรอยกัน เมื่อทดสอบค่าไคสแควร์พบว่า แม้ควบคุมด้วยอายุแล้ว ความสัมพันธ์ของเพศและการตัดสินใจของผู้สูงอายุมีนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้สูงอายุชายมีการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุหญิง

ตารางที่ 7 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน และเพศ

เพศ	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
เพศชาย	75.2	24.8	100.0 (1319)
เพศหญิง	39.5	60.5	100.0 (1899)
รวม	54.2	45.8	100.0 (3218)
	$\chi^2 = 398.49$	P-value < .05	

ตารางที่ 8 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน เพศ และอายุ

อายุ/ เพศ	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
<u>60-64 ปี</u>			
ชาย	82.8	17.2	100.0 (428)
หญิง	47.1	52.9	100.0 (646)
รวม	61.3	38.7	100.0 (1075)
	$X^2 = 137.37$	$P\text{-value} < .05$	
<u>65-74 ปี</u>			
ชาย	76.0	24.0	100.0 (621)
หญิง	39.2	60.8	100.0 (834)
รวม	54.9	45.1	100.0 (1455)
	$X^2 = 192.88$	$P\text{-value} < .05$	
<u>75 ปีขึ้นไป</u>			
ชาย	61.5	38.5	100.0 (270)
หญิง	28.4	71.6	100.0 (418)
รวม	41.4	58.6	100.0 (688)
	$X^2 = 72.37$	$P\text{-value} < .05$	

1.2 อายุ อายุเป็นพื้นฐานในการลำดับความอาวุโสของบุคคล ผลการศึกษาของ รุ่งพันธุ์ เสงษ์ศรี (2520: 40) พบว่า ผู้มีอายุมากจะมีสิทธิอำนาจต่างๆ เหมือนผู้ที่มีอายุน้อย ซึ่งจะเห็นชัดเจนในกรณีที่มีคนหลายๆ รุ่นอายุอาศัยในครัวเรือนเดียวกัน ผู้อาวุโสในครัวเรือนจะเป็นผู้ตัดสินใจชี้ขาดความเป็นไปในครัวเรือน รวมทั้งแนวทางการดำเนินชีวิตของสมาชิก

ข้อมูลจากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุน้อยมีการตัดสินใจ หรือมีส่วนร่วมตัดสินใจสูงกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก กล่าวคือ ร้อยละ 61.3 ในกลุ่มอายุ 60-64 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 65-74 ปี และ 75 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 54.9 และ 41.4 ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมีนัยสำคัญทางสถิติ การที่ผู้สูงอายุในกลุ่มที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่ากลุ่มอายุมาก อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุกลุ่มนี้ยังมีความกระฉับกระเฉงมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก เพราะตามธรรมชาติแล้วกระบวนการเสื่อมทางสภาพร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามการเพิ่มของอายุ ดังนั้นความต้องการด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของผู้สูงอายุจึงลดลงเป็นลำดับ ทั้งนี้รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ด้วย ทั้งที่ในอดีตผู้สูงอายุอาจเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในครัวเรือน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเดิม เป็นการ "เปลี่ยนแปลงใหม่" ที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ

อย่างไรก็ตาม มีการศึกษาพบว่า การเป็นหัวหน้าครัวเรือนมักจะแสดงถึงการมีอำนาจและบทบาทในครัวเรือนด้วย เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ของครอบครัว (Cowgill, 1972: 91-101) ดังนั้นจึงคาดว่า การเป็นหัวหน้าครัวเรือนจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในการตัดสินใจของผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มอายุ ในตารางที่ 10 ได้ดำเนินการเป็นหัวหน้าครัวเรือนมาเป็นตัวแปรควบคุมพบว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนมีการตัดสินใจมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้เป็นหัวหน้าครัวเรือน คิดคิดเป็นร้อยละ 64.2 และ 23.3 ตามลำดับ และในกลุ่มที่เป็นและไม่ได้เป็นหัวหน้าครัวเรือน ความสัมพันธ์ระหว่างอายุและการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือ เมื่อผู้สูงอายุมีอายุเพิ่มขึ้น การตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจของผู้สูงอายุจะลดลง กล่าวคือ ในกลุ่มที่เป็นหัวหน้าครัวเรือน ผู้สูงอายุในกลุ่มอายุ 60-64 ปีมีสัดส่วนการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจสูงสุดคือ ร้อยละ 65.6 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 65-74 ปีมีร้อยละ 65 และกลุ่มอายุ 75 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 58.6 สำหรับผู้ที่ไม่ได้เป็นหัวหน้าครัวเรือนก็พบแบบแผนเดียวกันคือ กลุ่มที่มีอายุน้อยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่ากลุ่มที่มีอายุมาก เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการตัดสินใจมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า แม้นำการเป็นหัวหน้าครัวเรือนมาร่วมพิจารณาด้วย พบว่า อายุ ยังคงมีอิทธิพลทำให้เกิดความแตกต่างในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า "ผู้สูงอายุที่มีอายุมากมีการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีอายุน้อย"

ตารางที่ 9 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน และอายุ

อายุ	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
60-64 ปี	61.3	38.7	100.0 (1075)
65-74 ปี	54.9	45.1	100.0 (1455)
75 ปีขึ้นไป	41.4	58.6	100.0 (688)
รวม	54.2	45.8	100.0 (3218)
	$X^2 = 67.78$	P-value < .05	

ตารางที่ 10 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน อายุ และการ เป็นหัวหน้าครัวเรือน

การ เป็นหัวหน้าครัวเรือน/ อายุ	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
<u>เป็นหัวหน้าครัวเรือน</u>			
60-64 ปี	65.6	34.4	100.0 (927)
65-74 ปี	65.0	35.0	100.0 (1114)
75 ปีขึ้นไป	58.6	41.4	100.0 (386)
รวม	64.2	35.8	100.0 (2427)
	$X^2 = 6.51$	$P\text{-value} < .05$	
<u>ไม่ได้ เป็นหัวหน้าครัวเรือน</u>			
60-64 ปี	33.8	66.2	100.0 (146)
65-74 ปี	22.1	77.9	100.0 (338)
75 ปีขึ้นไป	19.6	80.4	100.0 (299)
รวม	23.3	76.7	100.0 (784)
	$X^2 = 11.65$	$P\text{-value} < .05$	

2. ลักษณะทางสังคม

2.1 การศึกษา บุคคลที่ได้รับการศึกษาจะเป็นผู้มีความรู้ เข้มมั่นในตนเอง

ข้อค้นพบจาก เอกสารและงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า การศึกษามีส่วนทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และวิถีทางดำเนินชีวิตของบุคคล การศึกษาสามารถทำให้โครงสร้างอำนาจของบุคคลในครัวเรือน เปลี่ยนแปลงได้ โดยผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงต้องการมีอิสระในการตัดสินใจเองมากกว่าที่จะให้บุคคลอื่น เป็นผู้ตัดสินใจให้

ในการศึกษาคั้งนี้พบว่า (ตารางที่ 11) สัดส่วนของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับการศึกษา กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา ป.4 ขึ้นไปมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 69.8 ผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า ป.4 และไม่ได้มีการศึกษามีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 61.8 และ 44.2 ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ที่ได้รับการศึกษาย่อมเป็นผู้มีความรู้มีความคิดกว้างขวางและมีสติปัญญาพอที่จะพิจารณาไตร่ตรองได้อย่างรอบคอบมีเหตุผล ทั้งผู้ที่ได้รับการศึกษามักสนใจ เหตุการณ์ปัจจุบัน จึงสามารถประเมินสถานการณ์และนำความรู้ที่มีมาประยุกต์ปรับปรุงใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ด้วย จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากการศึกษาซึ่งมีส่วนทำให้บุคคลมีความรู้ความคิดกว้างขวาง การเปิดรับสื่อมวลชนก็มีส่วนช่วยขยายโลกทัศน์ของบุคคลนั้นออกไปอีก บุคคลที่เปิดรับสื่อมวลชนจะเป็นผู้ที่มีความทันสมัย ทันเหตุการณ์ และสามารถนำความรู้และความทันสมัยนั้นมาประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ ดังนั้นจึงคาดว่า การเปิดรับสื่อมวลชนจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนของผู้สูงอายุในแต่ละระดับการศึกษาได้ ดังผลที่ปรากฏในตารางที่ 12 ซึ่งนำการเปิดรับสื่อมวลชนมาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่สนใจเปิดรับสื่อมวลชนมากมีการตัดสินใจสูงที่สุด และผู้ที่ไม่สนใจเปิดรับสื่อมวลชนมีสัดส่วนต่ำที่สุดคือคิดเป็นร้อยละ 64.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 43.1 เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างในระดับการศึกษาของผู้สูงอายุที่มีการเปิดรับสื่อต่างกัน พบว่าในกลุ่มผู้สนใจมากซึ่งได้รับการศึกษา ป.4 ขึ้นไปมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 74.7 ผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า ป.4 และไม่ได้มีการศึกษามีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 72.9 และ 48.7 ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มสนใจเปิดรับสื่อมวลชนบ้าง และไม่สนใจ ก็มีแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการตัดสินใจในลักษณะเดียวกัน คือ กลุ่มสนใจบ้างที่ได้รับการศึกษา ป.4 ขึ้นไป ต่ำกว่า ป.4 และไม่ได้มีการศึกษา มีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 69.1, 61.1 และ 46.3 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มไม่สนใจที่ได้รับการศึกษา ป.4 ขึ้นไป ต่ำกว่า ป.4 และไม่ได้มีการศึกษามีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 60.5, 53.8 และ 37.4 ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาและการตัดสินใจมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้จะถูกควบคุมด้วยการเปิดรับสื่อมวลชนแล้วก็ตาม

เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษและการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน มีความสัมพันธ์กันจริง จึงได้นำการเป็นเจ้าของบ้านมาเป็นตัวแปรควบคุมในตารางที่ 13 ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ เป็นเจ้าของบ้านย่อมเป็นผู้มีอำนาจภายในบ้าน เพราะมีกรรมสิทธิ์โดยสมบูรณ์ทางกฎหมาย ดังนั้นถ้ามีปัญหานั้นเรื่องสำคัญ ผู้เป็นเจ้าของบ้านจะต้องรับรู้ และมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการตัดสินใจในปัญหานั้นๆ ด้วย จึงคาดว่า การเป็นเจ้าของบ้านจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนของผู้สูงอายุในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งพบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของบ้านมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านคือ คิดเป็นร้อยละ 60.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.2 เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างในระดับการศึกษาของผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของบ้าน พบว่าผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาสูงมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจมากกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำ กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับการศึกษา ป.4 ขึ้นไปมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 74.7 ผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า ป.4 และไม่ได้รับ การศึกษามีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 65.9 และ 51.2 ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มที่ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับ การตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจเป็นไปในลักษณะเดียวกัน คือสัดส่วนของผู้ที่ได้รับการศึกษา ป.4 ขึ้นไปมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 38.5 ผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำกว่า ป.4 และไม่ได้ รับการศึกษามีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 34.6 และ 20.6 ตามลำดับ จึงเห็นได้ ว่า แม้จะนำการเปิดรับสื่อมวลชน และการเป็นเจ้าของบ้านมาเป็นตัวแปรควบคุมแบบแผนความ สัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการตัดสินใจก็ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับการตัดสินใจมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้จะควบคุมด้วยการเป็นเจ้าของบ้านแล้ว

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า แม้จะนำการเปิดรับสื่อมวลชนและการเป็น เจ้าของบ้าน มาประกอบการพิจารณา ก็ยังพบว่าการศึกษามีผลทำให้เกิดความผันแปรในการตัดสินใจเกี่ยวกับ เรื่องสำคัญในครัวเรือน และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ ผู้สูงอายุที่มีการศึกษาสูงจะมีการ ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีการศึกษาต่ำ

ตารางที่ 11 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน และการศึกษา

การศึกษา	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
ไม่ได้รับการศึกษา	44.2	55.8	100.0 (1825)
ต่ำกว่า ป.4	61.8	38.2	100.0 (386)
ป.4 ขึ้นไป	69.8	30.2	100.0 (889)
อื่นๆ	65.0	35.0	100.0 (119)
รวม	54.2	45.8	100.0 (3218)
	$X^2 = 175.30$	$P\text{-value} < .05$	

ตารางที่ 12 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน
การศึกษา และการเปิดรับสื่อมวลชน

การเปิดรับสื่อมวลชน/ การศึกษา	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
<u>ไม่สนใจ</u>			
ไม่ได้รับการศึกษา	37.4	62.6	100.0 (488)
ต่ำกว่า ป.4	53.8	46.2	100.0 (65)
ป.4 ขึ้นไป	60.5	39.5	100.0 (87)
อื่นๆ	71.4	28.6	100.0 (20)
รวม	43.1	56.9	100.0 (660)
	$X^2 = 26.74$	$P\text{-value} < .05$	
<u>สนใจบ้าง</u>			
ไม่ได้รับการศึกษา	46.3	53.7	100.0 (1127)
ต่ำกว่า ป.4	61.1	38.9	100.0 (251)
ป.4 ขึ้นไป	69.1	30.9	100.0 (555)
อื่นๆ	60.1	39.9	100.0 (81)
รวม	55.0	45.0	100.0 (2013)
	$X^2 = 84.05$	$P\text{-value} < .05$	
<u>สนใจมาก</u>			
ไม่ได้รับการศึกษา	48.7	51.3	100.0 (203)
ต่ำกว่า ป.4	72.9	27.1	100.0 (69)
ป.4 ขึ้นไป	74.7	25.3	100.0 (241)
อื่นๆ	80.7	19.3	100.0 (17)
รวม	64.7	35.3	100.0 (531)
	$X^2 = 37.34$	$P\text{-value} < .05$	

ตารางที่ 13 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน การศึกษา และการเป็นเจ้าของบ้าน

การเป็นเจ้าของบ้าน/ การศึกษา	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
<u>เป็นเจ้าของบ้าน</u>			
ไม่ได้รับการศึกษา	51.2	48.8	100.0 (1406)
ต่ำกว่า ป.4	65.9	34.1	100.0 (336)
ป.4 ขึ้นไป	74.7	25.3	100.0 (769)
อื่นๆ	74.2	25.8	100.0 (87)
รวม	60.8	39.2	100.0 (2598)
	$X^2 = 126.57$	$P\text{-value} < .05$	
<u>ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน</u>			
ไม่ได้รับการศึกษา	20.6	79.4	100.0 (413)
ต่ำกว่า ป.4	34.6	65.4	100.0 (50)
ป.4 ขึ้นไป	38.5	61.5	100.0 (119)
อื่นๆ	39.0	61.0	100.0 (31)
รวม	26.2	73.8	100.0 (614)
	$X^2 = 20.41$	$P\text{-value} < .05$	

3. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

3.1 การทำงาน การทำงานของผู้สูงอายุเป็นปัจจัยที่น่าจะมีผลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน เนื่องจากบุคคลที่ทำงานหาเลี้ยงครอบครัวจะได้รับความเกรงใจจากสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว ทำให้เป็นผู้ที่มีอำนาจและเป็นใหญ่ในครอบครัว สามารถจะตัดสินใจขาดปัญหาต่างๆ ในครอบครัวได้ (เดอเนทิส ชัยพรหมประสิทธิ์, 2531: 149)

ข้อมูลในตารางที่ 14 แสดงว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ทำงาน ไม่ว่าจะ เป็นงานนอกภาคเกษตรกรรมหรืองานในภาคเกษตรกรรม ผู้สูงอายุมีการตัดสินใจมากกว่าผู้ที่ไม่ทำงาน กล่าวคือ สัดส่วนของผู้สูงอายุที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีการตัดสินใจมากที่สุดคือร้อยละ 71.8 รองลงมาเป็นผู้ที่ทำงานภาคเกษตรกรรม และไม่ได้ทำงานคือร้อยละ 71.3 และ 43.5 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม ย่อมมีโอกาสได้พบปะสังสรรค์กับผู้คนหลายสาขาอาชีพ ได้รับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่ทันสมัย ประกอบกับการมีประสบการณ์ที่ยาวนาน จึงมีความคิดที่สุขุมรอบคอบมีเหตุผล จึงสามารถนำเสนอสิ่งเหล่านี้มาประยุกต์และใช้ในการประกอบการตัดสินใจในปัญหาต่างๆ ได้ดีกว่าผู้สูงอายุที่ทำงานภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ในการทำงานวนเวียนเฉพาะในสวนและไร่เนา ผู้สูงอายุที่ทำงานในภาคเกษตรกรรมจึงมีโลกทัศน์แคบกว่าผู้สูงอายุที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน ด้วยค่าไคสแควร์พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ

อย่างไรก็ตาม เขตที่อยู่อาศัยคือเขตเมือง และเขตชนบท ก็เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีส่วนกำหนดลักษณะงานที่ทำ ดังเช่นในเขตชนบทประชากรจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ส่วนประชากรที่อาศัยในเขตเมืองจะประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย รับจ้าง ให้บริการต่างๆ จึงคาดว่าเขตที่อยู่อาศัยจะมีผลทำให้เกิดความแตกต่างในการตัดสินใจของคนที่ทำงานแตกต่างกัน ในการศึกษาครั้งนี้จึงนำเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ในตารางที่ 15 พบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตชนบทมีการตัดสินใจและมีส่วนร่วมตัดสินใจมากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสังคมชนบทประชาชนจะยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม ซึ่งมีการสืบทอดจากบรรพบุรุษ ผู้สูงอายุจึงได้รับความเคารพนับถือทั้งในระดับครอบครัวและสังคม ส่วนสังคมเมือง ประชาชนทำงานหลายสาขาอาชีพ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะและความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อถึงวัยเกษียณอายุก็ต้องออกจากงาน ประกอบกับขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมถูกละเลย แต่กลับมีค่านิยมในวัฒนธรรมตะวันตกและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้สูงอายุในสังคมเมืองจึงได้รับการยอมรับนับถือน้อยลง ทั้งนี้รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาต่างๆ ด้วย สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับการตัดสินใจยังอยู่ในลักษณะเดิม กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนเป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจมากกว่าผู้ที่ทำงานภาคเกษตรกรรม และผู้ที่ไม่ได้ทำงาน และเป็นลักษณะเดียวกันทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท

ในเขตเมือง ผู้ที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม เป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 69.1 รองลงมาเป็นผู้ที่ทำงานภาคเกษตรกรรมคือร้อยละ 63.6 ส่วนผู้ไม่ได้ทำงานมีสัดส่วน เป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 44.8 ส่วนในเขตชนบท ผู้สูงอายุที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม เป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 72.8 รองลงมาคือผู้ที่ทำงานภาคเกษตรกรรม และไม่ได้ทำงาน ซึ่งมีร้อยละ 71.6 และ 43.1 ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนของผู้สูงอายุนัยสำคัญทางสถิติ แม้จะถูกควบคุมด้วยเขตที่อยู่อาศัยแล้ว และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือผู้สูงอายุที่ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม จะมีการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ทำงาน หรือทำงานในภาคเกษตรกรรม

ตารางที่ 14 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน และการทำงาน

การทำงาน	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วมตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
ไม่ได้ทำงาน	43.5	56.5	100.0 (1989)
ทำงานภาคเกษตรกรรม	71.3	28.7	100.0 (839)
ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม	71.8	28.2	100.0 (389)
รวม	54.2	45.8	100.0 (3217)
	$X^2 = 240.01$	$P\text{-value} < .05$	

ตารางที่ 15 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน
การทำงาน และ เขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย/การทำงาน	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
<u>เขตเมือง</u>			
ไม่ได้ทำงาน	44.8	55.2	100.0 (416)
ทำงานภาคเกษตรกรรม	63.6	36.4	100.0 (30)
ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม	69.1	30.9	100.0 (107)
รวม	50.5	49.5	100.0 (553)
	$X^2 = 22.42$	$P\text{-value} < .05$	
<u>เขตชนบท</u>			
ไม่ได้ทำงาน	43.1	56.9	100.0 (1573)
ทำงานภาคเกษตรกรรม	71.6	28.4	100.0 (809)
ทำงานนอกภาคเกษตรกรรม	72.8	27.2	100.0 (282)
รวม	54.9	45.1	100.0 (2664)
	$X^2 = 216.00$	$P\text{-value} < .05$	

3.2 สภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือน ประชากรไทยนั้นส่วนใหญ่อยู่ในชนบท และประกอบอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่ำ จึงประสบปัญหาความยากจน ดังนั้นทุกคนจึงต้องทำงานตราบเท่าที่ยังทำได้ แม้ว่าจะอยู่ในวัยสูงอายุก็ตาม ดังเช่นผลการศึกษาของ สุวรรณี พลัฒพลาทอง (2522: 109) พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ในทุกภูมิภาคยังคงประกอบอาชีพเพราะเหตุผลทางเศรษฐกิจ และผลการศึกษาของ ศิริสิทธิ์ คำนวณศิลป์ และคณะ (2523: 159-160) ก็พบว่าผู้สูงอายุได้แบ่งรายได้ส่วนหนึ่งให้บุตรหลานใช้เพื่อการศึกษา ซึ่งข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่มีสภาวะเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี จะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน

สำหรับการศึกษาคั้งนี้พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือน เป็นปฏิภาคกับการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจของผู้สูงอายุ (ในตารางที่ 16) กล่าวคือ ผู้สูงอายุที่มีสภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนต่ำ เป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจสูงสุดคือ ร้อยละ 56.3 รองลงมาเป็นผู้สูงอายุที่มีสภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนกลาง และสูง เป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 54.6 และ 45.4 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากวัฒนธรรมส่วนใหญ่เน้นหนักเรื่องการประสบผลสำเร็จในทางเศรษฐกิจ ดังนั้นผู้ที่มิชอบทบทวนเชิงเศรษฐกิจจึงเป็นผู้มีอำนาจในครัวเรือน และครัวเรือนที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจต่ำนั้น สมาชิกในครัวเรือนรวมทั้งผู้สูงอายุต้องช่วยกันทำงานประกอบอาชีพเพื่อความอยู่รอด เมื่อผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำงานหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ก็ย่อมจะมีอำนาจในการตัดสินใจหาต่างๆ ในครอบครัวด้วย ดังนั้นผู้สูงอายุที่อาศัยในครัวเรือนที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจต่ำจึงมีแนวทางในการปฏิบัติสอดคล้องกับวัฒนธรรมของสังคมที่ให้ความสำคัญในเรื่องเศรษฐกิจ ซึ่งเป็น "การลงรอยกัน" ตามแนวความคิดของ Merton และเมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและสภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำการเป็นเจ้าของบ้านมาร่วมพิจารณา เนื่องจากผู้เป็นเจ้าของบ้านย่อมมีสิทธิ์และอำนาจภายในบ้านอย่างเต็มที่ ผู้เป็นเจ้าของบ้านจึงมีความสำคัญในการตัดสินใจหาต่างๆ มากกว่าสมาชิกคนอื่นๆ ในตารางที่ 17 จึงนำการเป็นเจ้าของบ้านมาเป็นตัวแปรควบคุม เพราะคาดว่า การเป็นเจ้าของบ้านจะทำให้เกิดความแตกต่างในการตัดสินใจของผู้สูงอายุที่มีสภาวะเศรษฐกิจแตกต่างกัน พบว่าสัดส่วนของผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของบ้านเป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจมากกว่าผู้สูงอายุที่ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านคือร้อยละ 60.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.2 ดังที่กล่าวข้างต้นแล้วว่าผู้เป็นเจ้าของบ้านคือผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านตามกฎหมาย การเป็นเจ้าของบ้านจึงแสดงถึงอำนาจและสิทธิเหนือสมาชิกคนอื่นๆ ในครัวเรือน ความเป็นไปในครัวเรือนรวมทั้งการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงและความอยู่รอดของครัวเรือน จึงเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เป็นเจ้าของบ้านด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุที่เป็นเจ้าของบ้านมีสภาวะทางเศรษฐกิจสูง เป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 57.3 ส่วนผู้มีสภาวะเศรษฐกิจกลาง และต่ำมีร้อยละ 61.1 และ 61.4 ตามลำดับ แม้ค่าร้อยละจะมีความแตกต่างกัน แต่เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ ปรากฏว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนกับการตัดสินใจไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าการเป็นเจ้าของบ้านมิได้ทำให้เกิดความแตกต่างในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สูงอายุมิได้มีอำนาจในครัวเรือน

อย่างแท้จริง การเป็นเจ้าของบ้าน เป็นเพียงสัญลักษณ์ของการให้ความเคารพนับถือในฐานะที่เป็นผู้เคยสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ มาในอดีตเท่านั้น

สำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน ซึ่งมีสภาวะเศรษฐกิจสูงเป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 18.9 ส่วนผู้ที่มีสภาวะเศรษฐกิจกลางและต่ำ มีร้อยละ 29.3 และ 28.2 ตามลำดับ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเศรษฐกิจกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปได้ว่า สภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนมีผลต่อการผันแปรของการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน เฉพาะผู้ที่ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจของครัวเรือนต่ำ เป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุที่มีสภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนสูง จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 16 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน และสภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือน

สภาวะเศรษฐกิจ	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
ต่ำ	56.3	43.7	100.0 (1742)
กลาง	54.7	45.3	100.0 (973)
สูง	45.4	54.6	100.0 (487)
รวม	54.2	45.8	100.0 (3201)
	$X^2 = 18.54$	$P\text{-value} < .05$	

ตารางที่ 17 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน
สถานะเศรษฐกิจของครัวเรือน และการเป็นเจ้าของบ้าน

การเป็นเจ้าของบ้าน/ สถานะเศรษฐกิจ	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
<u>เป็นเจ้าของบ้าน</u>			
ต่ำ	61.4	38.6	100.0 (1475)
กลาง	61.1	38.9	100.0 (777)
สูง	57.3	42.7	100.0 (336)
รวม	60.8	39.2	100.0 (2587)
	$X^2 = 1.98$	$P\text{-value} > .05$	
<u>ไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน</u>			
ต่ำ	28.2	71.8	100.0 (262)
กลาง	29.3	70.7	100.0 (195)
สูง	18.9	81.1	100.0 (151)
รวม	26.2	73.8	100.0 (608)
	$X^2 = 5.66$	$P\text{-value} < .05$	

4. ปัจจัยอื่นๆ

4.1 การเปิดรับสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งข่าวสาร ให้ความรู้ ความคิด จึงสามารถสอดแทรกเข้าไปมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของบุคคล การเปิดรับสื่อมวลชนจึงสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือเื้อออ่านวยต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ (สมศรี สุกมลันท์, 2529: 685-686)

สำหรับผลการศึกษาครั้งนี้ จากข้อมูลตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุที่เปิดรับสื่อมวลชนมาก เป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจมากกว่าผู้สูงอายุที่เปิดรับสื่อมวลชนน้อย กล่าวคือ ผู้สนใจเปิดรับสื่อมวลชนมากมีการตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 64.7 ส่วนผู้ที่สนใจบ้าง และไม่สนใจเลย มีร้อยละ 55 และ 43.1 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อมวลชนจะทำให้บุคคล เป็นคนที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ มีการรับรู้กว้างขวาง สามารถนำความรู้เหล่านี้มาพิจารณาประกอบการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์พบว่า ความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชนและการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมีนัยสำคัญทางสถิติ

เขตที่อยู่อาศัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความสามารถในการเปิดรับสื่อมวลชน ซึ่งจะส่งผลถึงการตัดสินใจของบุคคล โดยเฉพาะ เขตเมืองซึ่งมีแหล่งของสื่อมวลชนมากมาย ผู้ที่อาศัยอยู่ใน เขตเมืองย่อมมีโอกาสในการรับสื่อมวลชนได้มากกว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตชนบท ดังนั้นจึงนำเขตที่อยู่อาศัยมาเป็นตัวแปรควบคุม ในตารางที่ 19 แสดงถึงความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชนกับการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน โดยมีเขตที่อยู่อาศัยเป็นตัวแปรควบคุมพบว่า ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนและการตัดสินใจเป็นไปในทางบวก กล่าวคือ ในเขตเมือง ผู้สูงอายุที่สนใจเปิดรับสื่อมวลชนมากเป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 62.9 ส่วนผู้สนใจบ้าง และไม่สนใจเลย มีร้อยละ 48.5 และ 38.3 ตามลำดับ ส่วนในเขตชนบท ผู้สูงอายุที่สนใจเปิดรับสื่อมวลชนมากเป็นผู้ตัดสินใจหรือมีส่วนร่วมตัดสินใจร้อยละ 65.3 ผู้ที่สนใจบ้าง และไม่สนใจ มีร้อยละ 56.3 และ 43.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบค่าไคสแควร์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า ความสัมพันธ์ของการเปิดรับสื่อมวลชน กับการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้จะถูกควบคุมด้วยเขตที่อยู่อาศัยแล้ว และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือผู้สูงอายุที่สนใจเปิดรับสื่อมวลชนมาก จะตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนมากกว่าผู้สูงอายุที่สนใจเปิดรับสื่อมวลชนน้อย

ตารางที่ 18 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือนและ การเปิดรับสื่อมวลชน

การเปิดรับสื่อมวลชน	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
ไม่สนใจ	43.1	56.9	100.0 (660)
สนใจบ้าง	55.0	45.0	100.0 (2013)
สนใจมาก	64.7	35.3	100.0 (531)
รวม	54.1	45.9	100.0 (3204)
	$X^2 = 56.50$	P-value < .05	

ตารางที่ 19 ร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในครัวเรือน การเปิดรับสื่อมวลชน และ เขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย/ การเปิดรับสื่อมวลชน	การตัดสินใจ		รวม
	ตัดสินใจ/มีส่วนร่วม ตัดสินใจ	ไม่ได้ตัดสินใจ	
<u>เขตเมือง</u>			
ไม่สนใจ	38.3	61.7	100.0 (74)
สนใจบ้าง	48.5	51.5	100.0 (345)
สนใจมาก	62.9	37.1	100.0 (131)
รวม	50.6	49.4	100.0 (550)
	$X^2 = 13.00$	$P\text{-value} < .05$	
<u>เขตชนบท</u>			
ไม่สนใจ	43.8	56.2	100.0 (74)
สนใจบ้าง	56.3	43.7	100.0 (345)
สนใจมาก	65.3	34.7	100.0 (131)
รวม	54.9	45.1	100.0 (550)
	$X^2 = 48.10$	$P\text{-value} < .05$	